

Warszawa, 21 lutego 2002 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

35441

RPO/396832/2002/VI/TF

Pan
prof. Marek Belka
Wicepremier - Minister Finansów
WARSZAWA

Szanowny Panie Premierze,

Otrzymuję liczne skargi, zgłaszające zastrzeżenia do regulacji zawartej w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie zwolnienia od cła towarów przywożonych w bagażu osobistym podróżnego (Dz. U. Nr 148, poz. 1651).

Zgodnie z przepisem art. 190 (14) § 1 ustawy z dnia 9 stycznia 1997 r. Kodeks celny (tekst jednolity: Dz. U. 2001 r. Nr 75, poz. 802) zwolnione od cła, w ramach ustanowionych norm, są towary przywożone w bagażu osobistym podróżnego przybywającego na polski obszar celny, jeżeli ilość i rodzaj tych towarów nie wskazuje na przeznaczenie handlowe. W myśl natomiast przepisu art. 190 (14) § 3 Kodeksu celnego, zwolnione od cła, w ramach ustanowionych norm, są również towary przywożone w bagażu osobistym przez osobę, która:

- 1) ma miejsce zamieszkania w strefie nadgranicznej, z zastrzeżeniem § 4 lub
- 2) przekracza granicę w związku z wykonywaną pracą w strefie nadgranicznej, lub
- 3) przekracza granicę w związku z wykonywaną pracą w zakresie obsługi środka transportu wykorzystywanego w ruchu międzynarodowym.

Podróżny mający miejsce zamieszkania w polskiej części strefy nadgranicznej może korzystać ze zwolnienia, o którym mowa w § 1, pod warunkiem, że udowodni, iż nie przyjeżdża ze strefy nadgranicznej w kraju sąsiadującym z Rzeczpospolitą Polską i jeżeli nie przekracza granicy w związku z wykonywaną pracą w zakresie obsługi środka transportu wykorzystywanego w ruchu międzynarodowym (art. 190 (14) § 4 Kodeksu).

Zgodnie z art. 190 (14) § 5 Kodeksu celnego, Minister właściwy do spraw finansów publicznych został zobowiązany do określenia, w drodze rozporządzenia,

szczegółowego trybu, warunków, norm ilościowych lub wartościowych oraz dokumentów wymaganych do stwierdzenia podstawy stosowania zwolnienia od cła, o którym mowa w § 1 i w § 3.

W wykonaniu tego przepisu Minister Finansów wydał w dniu 7 grudnia 2001 r. rozporządzenie w sprawie zwolnienia od cła towarów przywożonych w bagażu osobistym podróżnego (Dz. U. Nr 148, poz. 1651). Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia, przywóz towarów, o których mowa w art. 190 (14) § 1 Kodeksu celnego, został zwolniony od cła z zachowaniem następujących norm ilościowych:

- 1) wyroby alkoholowe: a) wyroby spirytusowe oraz napoje alkoholowe inne niż wyroby winiarskie i piwo - nie więcej niż 1 litr łącznie, b) wyroby winiarskie - nie więcej niż 2 litry, c) piwo - nie więcej niż 5 litrów,
- 2) tytoń i wyroby tytoniowe: a) papierosy - nie więcej niż 200 sztuk albo b) cygaretki (cygara o ciężarze nie przekraczającym 3 g) - nie więcej niż 100 sztuk albo c) cygara - nie więcej niż 50 sztuk, albo d) tytoń, tabaka – nie więcej niż 250 g,
- 3) perfumy - nie więcej niż 50 ml i wody toaletowe - nie więcej niż 250 ml,
- 4) produkty lecznicze - w ilości przeznaczonej na potrzeby osobiste podróżnego. Łączna wartość towarów przywożonych w bagażu osobistym podróżnego, innych niż wymienione w ust. 1, nie może przekraczać równowartości 175 euro, a jeżeli podróżny nie ukończył 15 lat - 90 euro.

Zgodnie natomiast z § 3 ust. 1 rozporządzenia przywóz towarów, o których mowa w art. 190 (14) § 3 Kodeksu celnego - jest zwolniony od cła z zachowaniem następujących norm ilościowych:

- 1) wyroby alkoholowe - łącznie nie więcej niż 0,5 litra,
- 2) tytoń i wyroby tytoniowe:
 - a) papierosy - nie więcej niż 20 sztuk, albo b) cygaretki (cygara o ciężarze nie przekraczającym 3 g) - nie więcej niż 15 sztuk, albo c) cygara - nie więcej niż 5 sztuk, albo d) tytoń, tabaka - nie więcej niż 20 g,
- 3) perfumy - nie więcej niż 25 ml i wody toaletowe - nie więcej niż 100 ml,
- 4) produkty lecznicze - w ilości na potrzeby osobiste podróżnego.

Łączna wartość towarów przywożonych w bagażu osobistym podróżnego, innych niż wymienione w ust. 1, nie może przekroczyć równowartości 80 euro (§ 3 ust. 2 rozporządzenia).

Dokumentami wymaganymi do stwierdzenia podstawy stosowania zwolnienia od cła w stosunku do podróżnych, o których mowa w art. 190 (14) § 4 Kodeksu celnego, są: (na przykład) rachunek lub faktura wstawione na nazwisko podróżnego, potwierdzające przebywanie poza strefą nadgraniczną kraju sąsiadującego z Rzeczpospolitą Polską (§ 4 rozporządzenia). Z przepisów tych wynika, iż limit towarów, które mogą być przywiezione do kraju w bagażu osobistym przez osobę, która ma miejsce zamieszkania w strefie nadgranicznej, lub przez osobę przekraczającą granicę w związku z wykonywaną pracą w

strefie nadgranicznej, albo osobę przekraczającą granicę w związku z wykonywaną pracą w zakresie obsługi środka transportu wykorzystywanego w ruchu międzynarodowym, został ustalony na poziomie wielokrotnie niższym od limitu towarów przywożonych w bagażu osobistym podróżnego przybywającego na polski obszar celny.

Zgodnie z opiniami pracowników organów celnych nie ma najczęściej możliwości ustalenia miejsca zamieszkania przekraczającego granicę na podstawie posiadanych przez nich dokumentów. Dlatego podział przekraczających granicę wedle miejsca zamieszkania - jest co najmniej nieskuteczny. Ponadto rozporządzenie rozróżniając prawa przekraczających granicę wedle miejsca ich zamieszkania, spowodowało, że skarżący się podnoszą zarzut "dyskryminacji" osób mających miejsce zamieszkania w strefie nadgranicznej. Skarżący się twierdzą, iż osoby te traktowane są przez rozporządzenie jako "kategoria osób podejrzanych" o naruszenie przepisów celnych.

Skarżący się wskazują również na trudności w wykonaniu przepisu § 4 rozporządzenia Ministra wymagającego dla legalnego przywozu z zagranicy towarów przedłożenia stosownej faktury lub rachunku imiennego, z uwagi na trudności w uzyskaniu rachunków za zakup bardzo małej ilości towarów (np. 1 butelki wina). Z tych motywów skarżący się wnoszą o zaskarżenie przez Rzecznika kwestionowanego rozporządzenia do Trybunału Konstytucyjnego.

Uprzejmie więc proszę Pana Premiera o rozważenie celowości utrzymania rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2001 r., wprowadzającego podziały powszechnie krytykowane.

Z wyrazami szacunku

/-/ Prof. dr Andrzej Zoll